

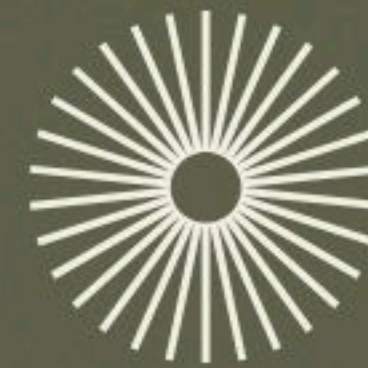
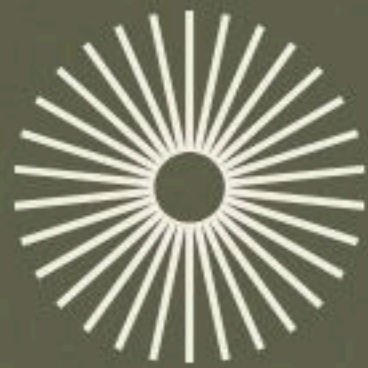

OBJECT OF THE MONTH
DECEMBER 2023

สแกนข้อมูล

CELADON

โกพร้อมฝา

วัสดุ

ดินเผาเคลือบ

ขนาด

สูงรวมฝา ๒๔.๕ ซม. ปากกว้าง ๑๘.๕ ซม.

แบบศิลปะ

สุโขทัย

อายุ/สมัย

พุทธศตวรรษที่ ๒๑

แหล่งผลิต

เตาบ้านเกาะน้อย เมืองศรีสัชนาลัย

รูปแบบลักษณะ

โกปากกว้าง ตัวกลมป่อง ก้นมน มีขอบก้น ใต้ก้นแบนเรียบ ฝาทรงโค้ง มีจุกฝาเป็นเม็ดทรงดอกบัวตูม ผิวภาชนะตกแต่ง ลายสีเหลี่ยมขนมเปียกปูน เคลือบสีเขียวไข่กา ภายในบรรจุ กระดุกมนุษย์เผาไฟ

ประวัติ

พบจากการขุดแต่งโบราณสถานวัดเขาใหญ่ ต.รั้วใหญ่ อ.เมือง สุพรรณบุรี จ.สุพรรณบุรี เมื่อพ.ศ. ๒๕๔๑

เตาบ้านเกาะน้อย

อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

ตั้งอยู่ห่างจากเมืองศรีสัชนาลัยมาทางทิศเหนือ ๕ กิโลเมตร พบซากเตาตั้งอยู่บนเนินดิน บนผิวดิน และใต้พื้นดิน ไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ เตา มีการผลิตภาชนะประเภทเครื่องถ้วยเคลือบสี หรือเครื่องถ้วยมอญ เครื่องถ้วยเขียนลายสีดำหรือน้ำตาลใต้เคลือบสี เครื่องถ้วยเคลือบสีเขียวแบบเซลาดอน เครื่องเคลือบสีน้ำตาลหรือดำ และภาชนะประเภทไห ไม่เคลือบผิว

เซลาดอน คืออะไร?

เครื่องเคลือบแบบเซลาดอน (Celadon Wares) หรือเครื่องเคลือบแบบศิลาดล เป็นเครื่องเคลือบในกลุ่มสีเขียวใส เช่น เขียวอ่อน เขียวอมฟ้า เขียวไข่กา เขียวมะกอก เป็นต้น เครื่องเคลือบลักษณะนี้อาจพัฒนามาจากภาชนะเคลือบสีเขียวมะกอกหรือเขียวอมน้ำตาลของเครื่องถ้วยมอญ และได้รับอิทธิพลของเครื่องเคลือบสีเขียวแบบหลงฉวนจากจีนในเวลาต่อมา มักตกแต่งภาชนะด้วยการขีดหรือขูดร่องใหญ่เป็นลวดลายดอกบัว ลายพันธุ์พฤกษา ลายตารางสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน

เตาบ้านเกาะน้อย

อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

ในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๒๐-๒๑ เครื่องสังคโลกจากแหล่งเตาเมืองศรีสัชนาลัย และสุโขทัยเป็นสินค้าส่งออกสำคัญของอยุธยา พบการกระจายตัวของสังคโลกในเมืองใหญ่ เมืองท่าที่สำคัญในแหลมมลายู และดินแดนอื่นในเอเชียอาคเนย์ เช่น ญีปุ่น เวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

นักวิชาการหลายท่านเชื่อว่า การสิ้นสุดของอุตสาหกรรมสังคโลกอาจเกิดในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๒๑ จากเหตุสงครามระหว่างอยุธยากับสุโขทัยและเชียงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยพระเจ้าติโลกราชแห่งล้านนา ซึ่งตรงกับสมัยพระบรมไตรโลกนาถแห่งอยุธยา สำหรับการศึกษาลักษณะเอกสารทางประวัติศาสตร์ของต่างชาติ แหล่งโบราณคดี แหล่งเรือจมหลายแห่ง สันนิษฐานว่าอุตสาหกรรมสังคโลกน่าจะสิ้นสุดราวพุทธศตวรรษที่ ๒๒ ประกอบกับการกำหนดค่าอายุทางวิทยาศาสตร์ของเตาในแหล่งเตาบ้านเกาะน้อย กำหนดได้ราวพ.ศ. ๒๑๕๓+๖๐ ซึ่งมีระยะเวลาใกล้เคียงกัน

วัดเขาใหญ่

ไม่ปรากฏหลักฐานการสร้างวัดที่แน่ชัด แต่มีการกล่าวถึงในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ว่า วัดเขาใหญ่เป็นวัดที่นางพิมชอบมาวิ่งเล่นตอนยัง是孩子 และเมื่อครั้งขุนศรีวิชัย (พ่อขุนช้าง) และพันศรโยธา (พ่อนางพิม) เสียชีวิตลง ก็ได้มีการจัดงานศพขึ้นที่วัดนี้ด้วย

ภายในวัดมีเจดีย์ทรงปราสาทที่มีลักษณะแตกต่างจากปราสาททั่วไป ส่วนฐานก่อขึ้นเป็นฐานเขียงซ้อนลดหลั่น ต่อด้วยฐานบัวคว่ำ เหนือขึ้นไปเป็นเรือนธาตุสี่เหลี่ยมสูง ส่วนยอดเป็นฐานแว่นฟ้าซ้อนกัน ๓ ชั้น รองรับยอดทรงปราสาทคล้ายกลีบมะเฟือง

วัดเขาใหญ่

เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ องค์เจดีย์ตั้งแต่เรือนธาตุขึ้นไปทรุดตัวพังทลายลงมา สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๒ สุพรรณบุรี จึงได้ดำเนินการการขุดค้น ขุดแต่ง และบูรณะขึ้นใหม่ในปีพ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๒ พบชิ้นส่วนภาชนะดินเผาจากเตาบ้านบางปูน และชิ้นส่วนภาชนะดินเผาจากเตาบ้านเกาะน้อย ศรีสังขาลย์

จากการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดีประกอบกับการศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรมสันนิษฐานว่าพระปรางค์วัดเขาใหญ่อาจสร้างขึ้นประมาณพุทธศตวรรษที่ ๒๐-๒๒ ภายหลังรัชกาลสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. ๑๙๙๑-๒๐๓๑) ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาที่ความนิยมสร้างพระปรางค์คลายลงอย่างมาก

ภาพเจดีย์วัดเขาใหญ่หลังการบูรณะ

แหล่งที่มาข้อมูล

กรมศิลปากร. ทะเบียนโบราณวัตถุชิ้นสำคัญที่พบจากการขุดค้นศึกษาโบราณสถานวัดเขาใหญ่ ตำบลรั้วใหญ่

อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑. สำนักงานโบราณคดี และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๒ สุพรรณบุรี, มกราคม ๒๕๔๔.

“ตอนที่ ๑ กำเนิดขุนช้างขุนแผน” เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖, จาก: <https://vajirayana.org/ขุนช้างขุนแผน-ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ/ตอนที่-๑-กำเนิดขุนช้างขุนแผน>

“ตอนที่ ๒ พ่อขุนช้างขุนแผน” เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖, จาก: <https://vajirayana.org/ขุนช้างขุนแผน-ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ/ตอนที่-๒-พ่อขุนช้างขุนแผน>

รัชนก โตสุพันธุ์ และสถานพร เทียงธรรม. โบราณคดีวิเคราะห์ ๒ : เครื่องถ้วยบุรีรัมย์และเครื่องถ้วยสุโขทัย.

กรุงเทพฯ: สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร ๒๕๓๙.

รายงานการบูรณะเจดีย์วัดเขาใหญ่ (ร่าง) ด.รั้วใหญ่ อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี. ห้างหุ้นส่วนจำกัด พรอนันท์ก่อสร้าง, ๒๕๔๒.

